

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Олександр ГАЛИЧ

« 01 » *Грудень* 2023 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

освітньо-професійна програма Ветеринарна медицина
спеціальність 211 Ветеринарна медицина
галузь знань 21 Ветеринарія
рівень вищої освіти другий (магістерський)
(термін навчання 6 навчальних років)

Полтава 2023

Розробники:

Киричко Борис, доктор ветеринарних наук, професор
Кулинич Сергій, доктор ветеринарних наук, професор
Євстаф'єва Валентина, доктор ветеринарних наук, професор
Замазій Андрій, доктор ветеринарних наук, професор
Кручиненко Олег, доктор ветеринарних наук, доцент
Дмитренко Надія, кандидат ветеринарних наук, доцент
Омельченко Ганна, кандидат ветеринарних наук, доцент
Передера Сергій, кандидат ветеринарних наук, доцент
Коне Мохамед, кандидат ветеринарних наук, доцент
Лавріненко Інна, кандидат ветеринарних наук, доцент
Передера Олена, кандидат ветеринарних наук, доцент
Киричко Олена, кандидат ветеринарних наук, доцент
Щербакова Наталія, кандидат ветеринарних наук, доцент
Михайлютенко Світлана, кандидат ветеринарних наук, доцент
Панасова Тетяна, кандидат ветеринарних наук, доцент
Передера Роман, кандидат ветеринарних наук, доцент
Супруненко Костянтин, кандидат ветеринарних наук, доцент
Кравченко Сергій, кандидат ветеринарних наук, доцент
Корчан Микола, кандидат ветеринарних наук, доцент
Канівець Наталія, кандидат ветеринарних наук, доцент
Петренко Максим, кандидат сільськогосподарських наук, доцент
Каришева Людмила, старший викладач

Наскрізна програма практики розглянута та схвалена на засіданні кафедри хірургії та акушерства

Протокол від 01 вересня 2023 р. № 1

Завідувач кафедри
хірургії та акушерства

Борис КИРИЧКО

Наскрізна програма практики схвалена радою з якості вищої освіти спеціальності «Ветеринарна медицина»

Протокол від 01 вересня 2023 р. № 1

Голова ради з якості вищої освіти
спеціальності «Ветеринарна медицина»

Надія ДМИТРЕНКО

© ПДАУ, 2023

ВСТУП

Наскрізна програма практики розробляється згідно освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина та навчального плану підготовки студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 211 Ветеринарна медицина.

Метою практики є набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, на основі отриманих в Університеті теоретичних знань, для прийняття самостійних рішень у виробничих умовах та досягнення програмних результатів навчання; оволодіння сучасними методами, навичками, вміннями та формами організації праці у сфері професійної діяльності студентами; виховання потреби систематично поповнювати свої знання та застосовувати їх в майбутній професійній діяльності.

Завдання практики:

- поглиблення та закріплення набутих теоретичних знань з дисциплін професійної підготовки;
- опанування навичок роботи із сучасними інструментами, обладнанням та апаратурою;
- застосування на практиці принципів біоетики, розуміння соціальних і екологічних наслідків своєї професійної діяльності;
- формування професійних компетентностей та системи умінь, що забезпечать конкурентоспроможність на ринку праці.

Проходження практики сприяє формуванню:
компетентностей:

інтегральної: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

загальних:

Загальні компетентності, визначені Стандартом вищої освіти спеціальності:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії.
- ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 9. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Загальні компетентності, визначені Університетом:

- ЗК 13. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 14. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 17. Здатність працювати в команді та навички міжособистісної взаємодії.

фахових:

Фахові компетентності, визначені Стандартом вищої освіти спеціальності:

ФК 1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.

ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.

ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

ФК 5. Здатність застосовувати методи і методики патологоанатомічної діагностики хвороб тварин для встановлення остаточного діагнозу та причин їх загибелі.

ФК 6. Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

ФК 7. Здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.

ФК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.

ФК 9. Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.

ФК 10. Здатність розробляти стратегії безпечного, санітарнообумовленого утримання тварин.

ФК 11. Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності.

ФК 12. Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.

ФК 13. Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.

ФК 16. Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

ФК 17. Здатність здійснювати маркетинг і менеджмент ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині.

ФК 18. Здатність використовувати спеціалізовані програмні засоби для виконання професійних завдань.

ФК 19. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення.

ФК 20. Здатність організовувати, здійснювати і контролювати документообіг під час професійної діяльності.

Фахові компетентності, визначені Університетом:

ФК 21. Здатність визначати поживність кормів, норми годівлі тварин при різній продуктивності; складати повноцінні раціони, відбирати середню пробу кормів для аналізу та готувати корми для аналізу, оцінювати якість кормів.

програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання визначені Стандартом вищої освіти спеціальності:

ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.

ПРН 2. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.

ПРН 3. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.

ПРН 4. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.

ПРН 5. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.

ПРН 6. Розуміти сутність процесів виготовлення, зберігання та переробки біологічної сировини

ПРН 7. Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

ПРН 8. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.

ПРН 9. Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження.

ПРН 10. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.

ПРН 11. Розробляти карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології.

ПРН 12. Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.

ПРН 16. Знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.

ПРН 17. Знати принципи та методи маркетингу і менеджменту ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині.

ПРН 18. Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.

ПРН 19. Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

ПРН 20. Володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних завдань.

Програмні результати, навчання визначені Університетом:

ПРН 23. Володіти навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

1. ОПИС ПРАКТИК

Навчальним планом підготовки студентів освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 211 Ветеринарна медицина 2023 року набору передбачені наступні види практик (табл. 1).

Таблиця 1

Види, назви і обсяги практик студентів освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 211 Ветеринарна медицина

№ з/п	Назва практики	Семестр	Обсяг практики	
			кредитів ЄКТС	годин
Навчальна практика				
1.	Навчально-ознайомча практика	2	7,5	225
2.	Навчальна практика з первинних професійних умінь та навичок	4	7,5	225
3.	Комплексна навчально-клінічна практика	6	7,5	225
4.	Навчальна практика з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин заразної і незаразної етіології	8	4,5	135
Виробнича практика				
5.	Виробнича практика I	8	4,5	135
6.	Виробнича практика II	10	4,5	135
Переддипломна практика				
7.	Переддипломна практика	10, 12	10,5	315

1.1. Навчальна практика «Навчально-ознайомча практика»

Метою навчальної практики «Навчально-ознайомча практика» є: визначення лікарських та отруйних рослин в польових умовах, набуття практичних навичок з їх збирання та зберігання, виготовлення гербарію, засвоєння способів і методик приготування лікувальних форм і препаратів; вивчення основних закономірностей будови тіла тварин і його розвитку в філо- і онтогенезі; набуття практичних навичок в топографічній анатомії, зокрема визначення проекції кісток, м'язів та органів на шкіру; формування навичок ультразвукових діагностичних методів при дослідженні різних органів та систем тварин за норми та патології; опанування ветеринарно-санітарних заходів в діяльності лікаря ветеринарної медицини.

Мета навчальної практики реалізується у процесі опанування здобувачами вищої освіти тематичних блоків (табл. 2).

**Тематичні блоки навчальної практики «Навчально-ознайомча практика»
здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина
другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності
211 Ветеринарна медицина**

Тематичний блок навчальної практики	Обсяг тематичного блоку, годин		Назва кафедри, яка здійснюватиме керівництво тематичним блоком
	кредитів ЄКТС	годин	
Лікарські рослини	1,5	45	Терапії імені професора П. І. Локеса
Анатомія свійських тварин	3	90	Нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин
Основи ультразвукової діагностики	1,5	45	Хірургії та акушерства
Ветеринарно-санітарна практика	1,5	45	Інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки
Разом	7,5	225	

Завдання початкової практики «Навчально-ознайомча практика» відповідає тематичним блокам:

Тематичний блок «Лікарські рослини»:

- опанування навичок сушіння і зберігання лікарських рослин, збору гербарію;
- проведення збирання лікарських рослин, що використовуються при порушеннях серцево-судинної системи, що діють на центральну нервову систему;
- ознайомлення з препаратами, що виготовляються з рослин даної групи;
- проведення збору лікарських рослин, що стимулюють травлення, мають послаблюючу сечогінну, жовчогінну дію, що містять слизові речовини, стимулюють скорочення мускулатури матки, діють кровоспинно, що використовуються для профілактики і лікування гіпо- і авітамінозів, що мають відхаркувальну, в'язучу та протизапальну дію;
- приготування відварів та настоїв з лікарських рослин.

Тематичний блок «Анатомія свійських тварин»:

- опанування навичок поводження з тваринами різних видів, відпрацювання методів фіксації тварин різних видів (кінями, свинями, рогатою худобою, собаками, котами);
- опанування навичок визначення проекції кісток та суглобів та м'язів голови, хребетного стовпа, грудної та черевної стінок, м'язів кінцівок на шкіру;
- вивчення поділу черевної порожнини на відділи та ділянки. Визначення проекції на шкіру меж порожнин тіла, відділів та ділянок порожнин. Проекція діафрагми. Топографія внутрішніх органів у порожнинах тіла та їх проекції на шкіру тварин.

Тематичний блок «Основи ультразвукової діагностики»:

- відпрацювання техніки фіксації та підготовки тварин для проведення ультразвукового дослідження;
- засвоєння техніки ультразвукового дослідження травної системи тварин;
- вивчення техніки ультразвукового дослідження сечовидільної системи;
- опанування техніки ультразвукового дослідження статевої системи;

- відпрацювання техніки ультразвукового дослідження поверхнево розташованих структур;
- проведення ультразвукового дослідження в акушерстві;
- набуття навичок ультразвукового дослідження тварин за невідкладних станів.

Тематичний блок «Ветеринарно-санітарна практика»:

- засвоєння правил та методик підготовки дезінфікуючих розчинів, проведення дезінфекції;
- підготовка дезрозчинів та заправлення ними дезбар'єрів, дезкилимків тощо;
- використання приладів та обладнання для дезінфекції;
- відбирання проб для перевірки якості дезінфекції з метою визначення санітарного стану приміщення;
- опанування методів підготовки лабораторного посуду, пробірок, інструментів, обладнання до використання;
- ознайомлення з правилами відбору проб кормів, молока, патологічного матеріалу та інших субстратів для лабораторних досліджень, знезаражування відпрацьованого матеріалу;
- вивчення правил оформлення відповідної документації.

Проходження навчальної практики «Навчально-ознайомча практика» сприяє формуванню:

компетентностей:

загальних:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії.
- ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- ЗК 13. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 14. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

фахових:

- ФК 1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.
- ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.
- ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.
- ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.
- ФК 6. Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

- ФК 7. Здатність організувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.
- ФК 10. Здатність розробляти стратегії безпечного, санітарнообумовленого утримання тварин.
- ФК 11. Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності.
- ФК 12. Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.
- ФК 13. Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.
- ФК 16. Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

програмних результатів навчання:

- ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.
- ПРН 2. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.
- ПРН 5. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
- ПРН 6. Розуміти сутність процесів виготовлення, зберігання та переробки біологічної сировини
- ПРН 7. Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.
- ПРН 10. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.
- ПРН 12. Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.
- ПРН 18. Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.
- ПРН 20. Володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних завдань.
- ПРН 23. Володіти навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

1.2. Навчальна практика «Навчальна практика з первинних професійних умінь та навичок»

Метою навчальної практики «Навчальна практика з первинних професійних умінь та навичок» є: оволодіння практичними навичками проведення мікробіологічних, бактеріологічних та серологічних досліджень; набуття практичних навичок з основних гігієнічних вимог до умов утримання, догляду, експлуатації та годівлі сільськогосподарських тварин, ознайомлення з основами технології ведення тваринництва; набуття практичних навичок із визначення основних параметрів зовнішнього середовища; формулювання висновків щодо розв'язання екологічних

проблем, пов'язаних з веденням галузі тваринництва та дотримання вимог щодо забезпечення добробуту тварин.

Мета навчальної практики реалізується у процесі опанування здобувачами вищої освіти тематичних блоків (табл. 3).

Таблиця 3

Тематичні блоки навчальної практики «Навчальна практика з первинних професійних умінь та навичок» здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 211 Ветеринарна медицина

Тематичний блок навчальної практики	Обсяг тематичного блоку, годин		Назва кафедри, яка здійснюватиме керівництво тематичним блоком
	кредитів ЄКТС	годин	
Ветеринарна мікробіологія	4,5	135	Інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки
Гігієна і добробут тварин	3	90	
Разом	7,5	225	

Завдання початкової практики «Навчальна практика з первинних професійних умінь та навичок» відповідає тематичним блокам:

Тематичний блок «Ветеринарна мікробіологія»:

- засвоєння методів відбору, консервування, транспортування та підготовки патологічного матеріалу для бактеріологічних і серологічних досліджень;
- приготування препаратів для мікроскопії з нативного матеріалу та культури мікроорганізмів;
- фарбування препаратів різними методами з метою проведення мікроскопічних досліджень;
- проведення висівів з нативного матеріалу і пересіви культури мікроорганізмів на щільні, рідкі та напіврідкі живильні середовища, з метою подальшого культивування і вивчення властивостей виділених збудників;
- проведення біопроб з метою визначення вірулентності й патогенності мікроорганізмів;
- постановка серологічних реакцій (РА; РП; РДП; РЗК; РИФ та РН), які використовуються для діагностики бактеріальних інфекцій тварин.

Тематичний блок «Гігієна і добробут тварин»:

- вивчення факторів і умов навколишнього середовища та закономірностей їх впливу на організм тварин, стан їх здоров'я, добробут;
- науково-практичне обґрунтування оптимальних і гранично допустимих параметрів навколишнього середовища та розробка зоогігієнічних і ветеринарно-санітарних норм, а також засобів і способів, спрямованих на підтримання і стимулювання функціональних можливостей і опірності організму до дії несприятливих факторів навколишнього середовища;
- здійснення профілактики захворювань, спричинених вживанням недоброякісних, забруднених кормів та води, порушенням правил годівлі й напування;
- забезпечення охорони природного середовища за рахунок впровадження гігієнічних норм і ветеринарно-санітарних правил у практику тваринництва.

Проходження навчальної практики «Навчальна практика з первинних професійних умінь та навичок» сприяє формуванню:

компетентностей:

загальних:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- ЗК 14. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

фахових:

- ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.
- ФК 6. Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.
- ФК 7. Здатність організувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.
- ФК 10. Здатність розробляти стратегії безпечного, санітарнообумовленого утримання тварин.
- ФК 11. Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності.
- ФК 16. Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

програмних результатів навчання:

- ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.
- ПРН 3. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.
- ПРН 4. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.
- ПРН 7. Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.
- ПРН 10. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.
- ПРН 18. Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.

1.3. Навчальна практика «Комплексна навчально-клінічна практика»

Метою навчальної практики «Комплексна навчально-клінічна практика» є: застосування методів клінічного, лабораторного та інструментального дослідження хворих тварин в процесі встановлення діагнозу; аналіз впливу фармакологічних препаратів на тварин, засвоєння техніки виготовлення та застосування лікарських форм; організація, підготовка й проведення хірургічних операцій на окремих ділянках тіла в різних видів тварин і післяопераційного догляду за ними, за різних форм утримання; виконання різних методів дослідження і лікування тварин з акушерськими і

гінекологічними захворюваннями та методів і прийомів, що застосовуються в біотехнології відтворення тварин; закріплення знань щодо організації вірусологічної лабораторії, оволодіння практичними навичками щодо захиттєвих та посмертних методів лабораторної діагностики вірусних хвороб тварин та інтерпретації їх результатів

Мета навчальної практики реалізується у процесі опанування здобувачами вищої освіти тематичних блоків (табл. 4).

Таблиця 4

**Тематичні блоки навчальної практики «Комплексна навчально-клінічна практика» здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності
211 Ветеринарна медицина**

Тематичний блок навчальної практики	Обсяг тематичного блоку, годин		Назва кафедри, яка здійснюватиме керівництво тематичним блоком
	кредитів ЄКТС	годин	
Клінічна діагностика хвороб тварин	1,5	45	Терапії імені професора П. І. Локеса
Ветеринарна фармакологія	1,5	45	
Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія	1,5	45	Хірургії та акушерства
Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин	1,5	45	
Ветеринарна вірусологія	1,5	45	Інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки
Разом	7,5	225	

Завдання початкової практики «Комплексна навчально-клінічна практика» відповідає тематичним блокам:

Тематичний блок «Клінічна діагностика хвороб тварин»:

- відпрацювання методів фіксації тварин різних видів та основні (загально-клінічні) методи їх дослідження;
- формування навичок проведення реєстрації, збирання анамнезу і визначення габітусу хворих тварин;
- проведення клінічного дослідження сільськогосподарських тварин різних видів; оволодіння технікою дослідження функціонального стану серцево-судинної системи, системи дихання, органів травлення, сечової і нервової систем, технікою відбору проб крові, сечі, вмістимого рубця і інших біологічних субстратів, методами дослідження крові, сечі, фекалій тварин;
- формування навичок проведення рентгенологічного дослідження хворих тварин;
- проведення діагностичної оцінки результатів дослідження.

Тематичний блок «Ветеринарна фармакологія»:

- формування вмінь виписувати рецепти на офіційні та магістральні лікарські форми; правильно підбирати дозу та визначати періодичність введення ліків; застосовувати лікарські засоби різним видам тварин; визначати терапевтичну ефективність застосування лікарських засобів; призначати антидотну терапію в разі отруєння лікарськими засобами; виготовляти прості та складні лікарські форми.

- засвоєння правил роботи в аптеці, ознайомлення з її структурою, обладнанням, правилами зберігання лікарських засобів та їх видачі; ознайомитися з аптечною документацією.
- формування навичок приготування лікарських форм і засвоєння техніки їх використання;
- вивчення загальних особливостей фармакодинаміки та біотрансформації лікарських препаратів та їх впливу на окремі системи і органи сільськогосподарських тварин.
Тематичний блок «Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія»:
- виконання хірургічних маніпуляцій: ін'єкцій, взяття крові, застосування новокаїнових блокад, накладання пов'язок, запобігання росту рогів у телят, кастрування самців і самок, виконання лікувальних операцій та інших хірургічних втручань на окремих ділянках тіла у тварин різних видів.
Тематичний блок «Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин»:
- закріплення в умовах тваринницького господарства теоретичних знань і практичних навичок з біотехнології відтворення тварин;
- засвоєння методів діагностики вагітності і неплідності, діагностики і терапії акушерських та гінекологічних захворювань, здійснення заходів щодо профілактики цих хвороб;
- розв'язання практичних питань з акушерства, гінекології і біотехнології відтворення тварин в умовах виробництва.
Тематичний блок «Ветеринарна вірусологія»:
- засвоєння правил біобезпеки та безпеки життєдіяльності при роботі вірусологічної лабораторії;
- опанування особливостей відбору і транспортування біологічного матеріалу для вірусологічних досліджень та правил оформлення супровідної документації;
- опанування методик серологічної діагностики вірусних інфекцій, зокрема постановки реакцій гемаглютинації, дифузійної преципітації, нейтралізації, зв'язування комплексу та експрес-діагностики вірусних хвороб тварин.

Проходження навчальної практики «Комплексна навчально-клінічна практика» сприяє формуванню:

компетентностей:

загальних:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії.
- ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- ЗК 14. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 17. Здатність працювати в команді та навички міжособистісної взаємодії.

фахових:

- ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

- ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.
- ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.
- ФК 6. Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.
- ФК 7. Здатність організувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.
- ФК 9. Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.
- ФК 16. Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

програмних результатів навчання:

- ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.
- ПРН 3. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.
- ПРН 5. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
- ПРН 16. Знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.

1.4. Навчальна практика «Навчальна практика з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин заразної і незаразної етіології»

Метою навчальної практики «Навчальна практика з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин заразної і незаразної етіології» є: закріплення теоретичних знань і надбання практичних навичок з діагностики, лікування і профілактики внутрішніх захворювань; обстеження хірургічно хворих тварин з метою діагностування хвороб, а також проведення лікувальних та профілактичних заходів; засвоєння знань з морфології та біології збудників інвазійних хвороб, клінічного їх прояву, діагностики, розробки та впровадження методів лікування і профілактики; закріплення теоретичних знань, набуття практичних навичок при проведенні діагностичних, лікувальних та профілактичних заходів щодо інфекційних хвороб тварин.

Мета навчальної практики реалізується у процесі опанування здобувачами вищої освіти тематичних блоків (табл. 5).

Тематичні блоки навчальної практики «Навчальна практика з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин заразної і незаразної етіології» здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 211 Ветеринарна медицина

Тематичний блок навчальної практики	Обсяг тематичного блоку, годин		Назва кафедри, яка здійснюватиме керівництво тематичним блоком
	кредитів ЄКТС	годин	
Внутрішні хвороби тварин	1,5	45	Терапії імені професора П. І. Локеса
Загальна та спеціальна хірургія	1,5	45	Хірургії та акушерства
Паразитологія та інвазійні хвороби тварин	0,6	18	Паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи
Епізоотологія та інфекційні хвороби	0,9	27	Інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки
Разом	4,5	135	

Завдання начальної практики «Навчальна практика з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин заразної і незаразної етіології» відповідає тематичним блокам:

Тематичний блок «Внутрішні хвороби тварин»:

- на основі даних анамнезу, умов утримання, годівлі і експлуатації тварин, знання етіології та патогенезу хвороб, враховуючи видові, порідні та індивідуальні особливості тварин, застосовуючи способи фізіо-, дієто- і фармакотерапії отримання навичок: дослідження тварин із застосуванням загальних і інструментальних методів; отримання у тварин біологічні рідини та тканини для клінічного дослідження; виявлення симптомів хвороб тварин; заповнення історії хвороби та додатків до неї; формування кваліфікованого висновку за результатами дослідження; проведення диспансеризацію тварин; фіксування тварин при проведенні клінічного дослідження та отриманні матеріалу для лабораторного аналізу; проведення дослідження тварин із застосуванням сучасних діагностичних приладів (ендоскопів, ультразвукових установок, електрокардіографів та інших), робити висновок за результатами дослідження;
- в умовах господарств, лабораторії і клініки кафедри проведення диспансеризації великої рогатої худоби, придбання навичок постановки діагнозу, лікування тварин і профілактики захворювань, відпрацювання прийомів і методів терапевтичної техніки, лабораторного дослідження біологічних субстратів (крові, сечі, тощо); проведення профілактичних обробок тварин (телят, свиней);
- засвоєння методів загальної терапії (дієтотерапія, фармакотерапія, фізіотерапія); складання плану заходів по загальній профілактиці внутрішніх захворювань тварин.

Тематичний блок «Загальна та спеціальна хірургія»:

Опрацювання хірургічної диспансеризації у продуктивному тваринництві, всіх тварини, що визначені з хірургічними процесами, взяття на облік і забезпечення

необхідним лікуванням. Залежно від області ураження призначення і проведення відповідного хірургічного лікування тварини з патологіями:

- в області голови: лицева частина голови і білявушна область (хірургічне лікування гайморитів, травм м'язової та кісткової тканини, оперативні та консервативні способи лікування актіномікозу, гнійних форм отиту та ін.); ротова порожнина (дослідження ротової порожнини, лікування виразкового стоматиту, операція при одонтогенному остеомієліті та ін.);
- в області потилиці та шиї: лікування бурситів потилиці, консервативні та оперативні способи лікування флебитів, відкритих і закритих травм та ін.;
- в області грудей, холки та спини: засвоєння методів патогенетичної терапії в торакальній хірургії, лікування травм поверхневої та глибокої структури холки і спини, діагностика і лікування травм хребта, лікування саден, потертостей та ін.;
- при абдомінальній патології: лікування проникаючих і непроникаючих ран черевної стінки, оперативні та консервативні способи лікування перитонитів, герніотомія, допомога при травмах і випадінні прямої кишки, патогенетична терапія в абдомінальній хірургії;
- діагностика і прийоми лікування в андрології: лікування ускладнень після кастрацій, оперативне видалення новоутворень на статевому члені, лікування поститів, фімозу, парафімозу та ін.;
- при захворюванні кінцівок: лікування артритів, тендовагінітів, захворювань дистальної частини кінцівки, діагностика і лікування парезів і паралічів, діагностика травм кісток грудної і тазової кінцівок, лікування флегмонозних процесів в області стегна, передпліччя та ін.

Тематичний блок «Паразитологія та інвазійні хвороби тварин»

- проведення епізоотологічного обстеження господарств;
- застосування методів прижиттєвої та посмертної лабораторної діагностики паразитозів тварин і птиці;
- засвоєння техніки роботи з мікроскопом, музейними та гістологічними препаратами;
- визначення і описування екстенсивності та інтенсивності інвазії паразитарних захворювань;
- призначення лікарських засобів за інвазійних захворювань.

Тематичний блок «Епізоотологія та інфекційні хвороби»:

- проведення аналізу епізоотичної ситуації щодо інфекційних хвороб тварин;
- засвоєння основних принципів проведення епізоотичних заходів у господарствах різних форм власності;
- особиста участь здобувачів вищої освіти у проведенні діагностичних досліджень в умовах господарства, клініки, лабораторії ветеринарної медицини;
- особиста участь здобувачів вищої освіти у проведенні лікувальних маніпуляцій хворих на інфекційні захворювання тварин з використанням необхідного інструментарію та біопрепаратів.

Проходження навчальної практики «Навчальна практика з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин заразної і незаразної етіології» сприяє формуванню:

компетентностей:

загальних:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел.

- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії.
- ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 13. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 14. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

фахових:

- ФК 1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.
- ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.
- ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.
- ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.
- ФК 6. Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.
- ФК 7. Здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.
- ФК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.
- ФК 9. Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.
- ФК 12. Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.
- ФК 13. Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.

програмних результатів навчання:

- ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.
- ПРН 2. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.
- ПРН 3. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.
- ПРН 4. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.
- ПРН 5. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
- ПРН 7. Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.
- ПРН 10. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.

- ПРН 11. Розробляти карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології.
- ПРН 12. Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.

1.5. Виробнича практика

1.5.1. Виробнича практика I

Метою виробничої практики I є: поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти, з клінічного дослідження тварин різних видів за внутрішньої, акушерської та гінекологічної патології, опанування сучасних прийомів, методів та знарядь праці в галузі біотехнології відтворення тварин, надання лікувальної допомоги тваринам за хірургічної патології, набуття навичок практичного застосування набутих компетентностей у фаховій діяльності.

Завдання виробничої практики I:

- відпрацювання методів досліджень тварин, діагностики та терапії внутрішніх захворювань;
- проведення диспансеризації, використання клінічних і лабораторних методів діагностики в умовах виробництва;
- практичне застосування методів діагностики та надання допомоги тваринам за акушерсько-гінекологічної патології;
- опанування методів діагностики та лікування тварин за хірургічної патології.

1.5.2. Виробнича практика II

Метою виробничої практики II є: набуття практичних навичок з організації та проведення заходів щодо профілактики та ліквідації інфекційних та інвазійних хвороб тварин та з основних гігієнічних вимог до умов утримання, догляду, експлуатації та годівлі тварин різних видів.

Завдання виробничої практики II:

- відпрацювання методів дослідження тварин за інфекційних та інвазійних хвороб, розробка комплексних протиепізоотичних та протипаразитарних заходів в умовах виробництва;
- вивчення факторів і умов навколишнього середовища та закономірностей їх впливу на організм тварин, стан їх здоров'я, добробут.

Проходження виробничої практики сприяє формуванню:
компетентностей:

загальних:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії.
- ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- ЗК 13. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

- ЗК 14. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 17. Здатність працювати в команді та навички міжособистісної взаємодії.

фахових:

- ФК 1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.
- ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.
- ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.
- ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.
- ФК 6. Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.
- ФК 7. Здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.
- ФК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.
- ФК 9. Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.
- ФК 10. Здатність розробляти стратегії безпечного, санітарнообумовленого утримання тварин.
- ФК 11. Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності.
- ФК 12. Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.
- ФК 13. Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.
- ФК 16. Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.
- ФК 19. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення.
- ФК 20. Здатність організовувати, здійснювати і контролювати документообіг під час професійної діяльності.

програмних результатів навчання:

- ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.
- ПРН 2. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.
- ПРН 3. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.
- ПРН 4. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.
- ПРН 5. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.

- ПРН 7. Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.
- ПРН 11. Розробляти карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології.
- ПРН 12. Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.
- ПРН 18. Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.
- ПРН 19. Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

1.6. Переддипломна практика

Метою переддипломної практики є: підготовка здобувачами вищої освіти індивідуального завдання з усебічного вивчення конкретної проблеми за темою кваліфікаційної роботи, збір та опрацювання практичних і статистичних матеріалів для виконання кваліфікаційної роботи; поглиблення і вдосконалення набутих студентами компетентностей та підготовка їх до трудової діяльності.

Завдання переддипломної практики:

- формування у здобувачів вищої освіти комплексу умінь і навичок, щодо розв'язання складних задач і проблем у сфері ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;
- формування вміння працювати з фактичним матеріалом, аналізувати, узагальнювати і використовувати його для написання кваліфікаційної роботи, та набуття навичок роботи за фахом.

Проходження переддипломної практики сприяє формуванню компетентностей:

загальних:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії.
- ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 9. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- ЗК 14. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 17. Здатність працювати в команді та навички міжособистісної взаємодії.

фахових:

- ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.
- ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.
- ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

- ФК 5. Здатність застосовувати методи і методики патологоанатомічної діагностики хвороб тварин для встановлення остаточного діагнозу та причин їх загибелі.
- ФК 6. Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.
- ФК 7. Здатність організувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.
- ФК 8. Здатність планувати, організувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.
- ФК 9. Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.
- ФК 10. Здатність розробляти стратегії безпечного, санітарнообумовленого утримання тварин.
- ФК 11. Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності.
- ФК 12. Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.
- ФК 13. Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.
- ФК 16. Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.
- ФК 17. Здатність здійснювати маркетинг і менеджмент ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині.
- ФК 18. Здатність використовувати спеціалізовані програмні засоби для виконання професійних завдань.
- ФК 21. Здатність визначати поживність кормів, норми годівлі тварин при різній продуктивності; складати повноцінні раціони, відбирати середню пробу кормів для аналізу та готувати корми для аналізу, оцінювати якість кормів.
 програмних результатів навчання:
- ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.
- ПРН 2. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.
- ПРН 3. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.
- ПРН 4. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.
- ПРН 5. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
- ПРН 7. Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.
- ПРН 8. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.
- ПРН 9. Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження.
- ПРН 10. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.

- ПРН 11. Розробляти карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології.
- ПРН 12. Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.
- ПРН 16. Знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.
- ПРН 17. Знати принципи та методи маркетингу і менеджменту ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині.
- ПРН 18. Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.
- ПРН 20. Володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних завдань.
- ПРН 23. Володіти навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

2. ЗМІСТ ПРАКТИК

2.1. Навчальна практика «Навчально-ознайомча практика»

Тематичний блок «Лікарські рослини»:

Тема 1. Загальний огляд рослинного світу. Рослини, які містять слиз.

Ознайомлення з лікарською флорою у природних умовах. Дослідження рослин в умовах Ботанічного саду Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (грядки лікарських рослин, дерева, кущі).

Тема 2. Рослини, які впливають на дихальну і серцево-судинну системи.

Дослідження рослин, що проявляють лікарські властивості в умовах Ботанічного саду Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (оранжереї). Дослідження лікарських рослин колекційних ділянок Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.

Тема 3. Рослини, що діють зовнішньо. Рослини, які проявляють протизапальні властивості.

Ознайомлення із лікарськими рослинами в природних умовах на базі Державного історико-культурного заповідника «Поле Полтавської битви».

Тема 4. Рослини, що є полівітамінами. Рослини, які діють на апарат травлення.

Ознайомлення і збір лікарських рослин в природних умовах Полтавського міського парку (Дендропарк). Дослідження лікарської флори Полтавського дослідного поля Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції ім. М. І. Вавілова.

Тема 5. Рослини, що діють на центральну нервову систему. Рослини, які діють діуретично.

Ознайомлення із лікарською флорою околиць Христо-Воздвиженського жіночого монастиря. Дослідження рослин в природних умовах та колекційних ділянок ВСП «Аграрно-економічного фахового коледжу» Полтавського державного аграрного університету.

Тематичний блок «Анатомія свійських тварин»:

Тема 1. Загальні дані про поводження із тваринами та поділ їх тіл на анатомічні частини. Остеологія.

Вивчення правил техніки безпеки при роботі з тваринами. Правила поводження з тваринами різних видів (кіньми, свинями, рогатою худобою, собаками, котами). Головні методи фіксації тварин різних видів. Визначення на тваринах та скелетах частин, відділів та ділянок тіла і статі тварин. Демонстрація площин, напрямків і поверхонь на тулубі, голові та кінцівках. Оформлення зошита та щоденника практики.

Вивчення будови кістки як органу та скелету. Поділ скелету на відділи та ланки. Особливості будови кісток скелету різних видів свійських тварин. Проекції на шкіру кісток черепа, поясів і вільних кінцівок, хребетного стовпа. Визначення проекції на шкіру основних кісткових орієнтирів тазу, маклаків, сідничних горбів, лопатки; суглобів голови, шиї та тулуба.

Тема 2. Синдесмологія.

Вивчення з'єднань кісток. Окремий розгляд неперервних з'єднань кісток скелету тварин та перервних з'єднань (суглобів) грудної та тазової кінцівок, голови та хребетного стовпа. Зв'язки хребетного стовпа та суглобів. Внутрісуглобові зв'язки.

Тема 3. Міологія. Характеристика будови скелетних м'язів.

Вивчення будови, розміщення та функції м'язів. Визначення проекції на шкіру м'язів голови, хребетного стовпа, грудної та черевної стінок, м'язів кінцівок. Проекції на шкіру місць закріплення сухожилків м'язів. Проекція діафрагми. Допоміжні пристосування м'язів. Сезамоподібні кісточки.

Тема 4. Загальний шкірний покрив та його похідні.

Вивчення будови шкіри на тваринах. Будова похідних шкіри - волосся, м'якушів, залоз. Особливості будови молочних залоз різних видів свійських тварин. Будова та функція кігтів, нігтів, копита, ратиць та рогу тварин.

Тема 5. Спланхнологія. Порожнини тіла та серозні порожнини.

Вивчення порожнин тіла та серозних порожнин. Поділ черевної порожнини на відділи та ділянки. Проекції на шкіру меж порожнин тіла, відділів та ділянок порожнин. Проекція діафрагми. Топографія внутрішніх органів у порожнинах тіла та їх проекції на шкіру тварин.

Тема 6. Апарат травлення. Будова похідних головної, передньої, середньої та задньої кишки.

Вивчення топографії, будови та проекції на шкіру органів травлення – похідних головної, передньої, середньої та задньої кишок тварин. Позначення меж на тварині. Вивчення будови при розтині. У забійному цеху вивчаються особливості розміщення органів травлення тварин. Будова кожного з органів системи з визначенням видових особливостей. Проведення кишечника, визначення меж, наявність та кількість теній тощо.

Тема 7. Будова апарату дихання та окремих його органів.

Вивчення топографії, будови та проекції на шкіру гортані, трахеї та легень. Позначення меж на тварині. Вивчення будови при розтині. Визначення особливостей будови носа і носових порожнин тварин.

Тема 8. Сечостатевий апарат самців і самок.

Вивчення топографії, будови та проекції на шкірний покрив органів сечовиділення та відтворення самок свійських тварин. Топографія та зовнішня і внутрішня будова органів відтворення самців свійських тварин. Пахові кільця та паховий канал. Позначення меж на тварині. Вивчення будови при розтині.

Тема 9. Ангіологія.

Вивчення будови, топографії та визначення проекції на шкіру серця тварин. Особливості зовнішнього вигляду і будови артерій, вен та лімфатичних судин. Топографія магістральних артерій та вен великого і малого кіл кровообігу. Яремний жолоб. Зовнішня яремна вена. Її топографія та значення для практиків ветеринарної медицини. Система ворітної вени. Топографія артерій, які застосовують для визначення стану та кількості ударів пульсу (лицева, серединна хвостова, передня великогомілкова, плечова чи серединна). Позначення меж на тварині. Вивчення будови при розтині.

Тема 10. Лімфатична система та система кровотворних і лімфоїдних органів.

Вивчення будови та функції лімфатичного вузла. Лімфатичні центри тіла тварини. Поверхневі лімфатичні центри, які мають важливе клінічне значення. Особливості топографії та будови червоного кісткового мозку, тимуса, селезінки, мигдаликів, одиноких лімфоїдних вузликів та їх скупчень (пейерових бляшок). Позначення меж на тварині. Вивчення будови при розтині.

Тематичний блок «Основи ультразвукової діагностики»:

Тема 1. Ультразвукова діагностики системи травлення.

Ультразвукове дослідження шлунку та дванадцятипалої кишки за норми та патології. Загальні основи УЗД печінки та жовчного міхура. УЗД патології підшлункової залози. УЗД дифузних та вогнищевих захворювань печінки.

Тема 2. Ультразвукова діагностики системи сечовиділення.

Ультразвукова діагностика сечового міхура. Ультразвукова діагностика нирок. Визначення патологічних змін в нирках за гідронефрозу, пієлонефриту. Проведення екскреторної урографії.

Тема 3. Ультразвукова діагностика статевої системи.

Ультразвукове дослідження передміхурової залози. Проведення сонографії пахових гриж. Сонографія сім'яників. Ультразвукове дослідження матки та яєчників в нормі та за патології.

Тема 4. Ультразвукова діагностика поверхнево розташованих структур.

Сонографія поверхнево розташованих новоутворень. Сонографія щитоподібної залози. Ультразвукова діагностика лімфовузлів.

Тема 5. Ультразвукова діагностика в акушерстві.

Вагітність у тварин. Визначення частоти серцевих скорочень плоду. Оцінка кількості ембріонів. Фетальний дистрес.

Тема 6. Ультразвукові маркери при невідкладних станах у собак і котів.

Поняття сонографічних вікон. AFAST та TFAST.

Тематичний блок «Ветеринарно-санітарна практика»:

Тема 1. Дезінфекція у ветеринарній практиці.

Ознайомлення з підготовкою дезінфікуючих розчинів до використання, проведення дезінфекції, заправлення ними дезбар'єрів, дезкилимків тощо. Проведення дезінфекції (механічне очищення приміщення, дезінфекція); відбір проб для перевірки якості дезінфекції та надсилання їх до лабораторії. Оформлення відповідної документації.

Тема 2. Підготовка посуду для лабораторного дослідження, стерилізація інструменту.

Набуття практичних навичок миття лабораторного посуду, хірургічного та акушерського інструменту, стерилізація (автоклавування).

Тема 3. Відбір, пакування та направлення дослідного матеріалу на лабораторні дослідження та методи його утилізації.

Набуття практичних навичок відбору, пакування, направлення дослідного матеріалу на лабораторні дослідження та методи його утилізації. Оформлення відповідної документації.

2.2. Навчальна практика «Навчальна практика з первинних професійних умінь та навичок»

Тематичний блок «Ветеринарна мікробіологія»:

Тема 1. Знайомство з Регіональною державною лабораторією Держпродспоживслужби в Полтавській області.

Вивчення техніки безпеки в мікробіологічній лабораторії. Ознайомлення з обладнанням мікробіологічної лабораторії. Вивчення особливості одержання та транспортування патологічного матеріалу для бактеріологічних досліджень. Вивчення особливості оформлення документації.

Тема 2. Виготовлення мазків патологічного матеріалу, їх фарбування та вивчення під мікроскопом з метою встановлення попереднього діагнозу.

Вивчення методик приготування мазків. Вивчення методів фіксації мазків. Проведення простого і складного методів фарбування мазків.

Тема 3. Відпрацювання практичних навичок культивування мікроорганізмів на різних живильних середовищах.

Вивчення характеру росту колоній з метою встановлення заключного діагнозу. Відпрацювання техніки посіву мікроорганізмів на живильні середовища. Оволодіння особливостями посіву на середовища для анаеробів. Вивчення методів виділення чистої культури.

Тема 4. Оволодіння методами проведення біопроби. Мікробіологічне дослідження лабораторних тварин після проведення біопроби.

Ознайомлення із правилами відбору і консервування патологічного матеріалу. Освоєння методики зараження лабораторних тварин.

Тема 5. Серологічна діагностика. Постановка реакцій аглютинації, мікроаглютинації та лізису. Титрування комплементу та гемолізину для постановки РЗК та РТЗК.

Відпрацювання техніки постановки реакції аглютинації на прикладі класичного методу. Відпрацювання техніки проведення титрації гемолізину та комплементу

Тематичний блок «Гігієна і добробут тварин»:

Тема 1. Санітарно-гігієнічна характеристика господарства.

Надання санітарно-гігієнічної оцінки приміщень, вигульних майданчиків, благоустрою території, системі забудови, санітарному стану, оцінка типу будівель для різних видів тварин, приміщення та внутрішнього обладнання (розміри станків, секцій, фронту годівлі, ширини проходів, вікон тощо). Порівняння отриманих результатів з нормативними даними, аналіз їх відповідності гігієнічними вимогам. Проведення санітарно-гігієнічного оцінювання в умовах конкретного тваринницького об'єкта за визначеною схемою.

Тема 2. Санітарно-гігієнічна оцінка кормів і годівлі тварин.

Проведення санітарно-гігієнічного оцінювання кормів і годівлі: вивчення методів заготівлі і зберігання різних видів кормів, їх дослідження за органолептичними і лабораторними показниками, ознайомлення з результатами лабораторних досліджень. Порівняння одержаних результатів з нормативними даними, аналіз їх відповідності

гігієнічним вимогам. Проведення санітарно-гігієнічного обстеження сховищ для зберігання кормів за визначеною схемою.

Тема 3. Санітарно-гігієнічна оцінка питної води.

Проведення оцінювання вододжерел, водопостачання і напування тварин. Визначення стану води за органолептичними показниками. Надання санітарної оцінки існуючої системи водопостачання. Порівняння одержаних результатів з нормативними даними, аналіз їх відповідності гігієнічним вимогам.

Тема 4. Санітарно-гігієнічні вимоги утримання сільськогосподарських тварин.

Вивчення та оцінка системи та способу утримання тварин різних статевих-вікових груп, умов догляду за ними. Аналіз стану догляду за шкірою, кінцівками, копитами тварин. Порівняння одержаних результатів з нормативними даними, аналіз їх відповідності гігієнічним вимогам. Визначення основних параметрів мікроклімату в одному з приміщень для утримання тварин (природне і штучне освітлення, гігromетричні показники вологості, температуру, рух, тиск повітря). Порівняння одержаних результатів з нормативними даними, аналіз відповідності їх гігієнічними вимогам.

Тема 5. Вимоги щодо забезпечення благополуччя сільськогосподарських тварин.

Вивчення загальних вимог до благополуччя сільськогосподарських тварин під час їх утримання, а також, вимог до благополуччя бройлерів, курей-несучок, свиней і телят під час їх утримання. Опрацювання методів оцінки добробуту тварин (фізіологічні і поведінкові індикатори).

2.3. Навчальна практика «Комплексна навчально-клінічна практика»

Тематичний блок «Клінічна діагностика хвороб тварин»:

Тема 1. Загальна діагностика.

Відпрацювання методів фіксації різних видів тварин та основних методів їх дослідження: огляду, пальпації, перкусії, аускультатії.

Згідно схеми клінічного дослідження проведення реєстрації тварин, збір даних анамнезу, проведення загального дослідження, набуття практичних навичок з визначення габітусу тварин. Оволодіння методами дослідження шкіри, підшкірної клітковини, слизових оболонок та поверхневих лімфатичних вузлів. Проведення термометрії та оцінювання отриманих результатів.

Знайомство з клінічною документацією.

Тема 2. Дослідження серцево-судинної системи.

Відпрацювання схеми і методів клінічного дослідження ділянки серця у тварин, дослідження серцевого поштовху та його зміни, проведення перкусії ділянки серця. Порядок проведення аускультатії серця, визначення його тонів, їх походження, характеристика та зміни. Шуми серця, їх класифікація, походження і характеристика. Диференціація екзо- і ендокардіальних шумів. Проведення вимірювання артеріального і венозного кров'яного пульсу.

Проведення функціональної діагностики стану серцево-судинної системи.

Проведення оцінювання отриманих результатів.

Тема 3. Дослідження дихальної системи.

Відпрацювання плану і методів дослідження дихальної системи. Дослідження дихальних рухів. Клінічні прояви задишки і її форми. Кашель і його оцінювання. Дослідження верхнього відділу органів дихання. Огляд, пальпація і перкусія грудної клітки. Порядок і методику аускультатії легень. Дати клінічну оцінку фізіологічних і

патологічних дихальних шумів. Проведення додаткових та функціональних методів дослідження системи органів дихання.

Тема 4. Дослідження органів травлення.

Відпрацювання плану і методів дослідження системи травлення. Дослідження апетиту, спраги, приймання корму та води, жування, ковтання, жуйка, відригування, та блювання. Дослідження рота та органів ротової порожнини. Дослідження глотки і стравоходу. Дослідження черева, передшлунків і сичуга жуйних тварин. Дослідження шлунку у моногастричних тварин. Дослідження кишечника й акту дефекації у жуйних, коней, свиней та м'ясоїдних тварин. Проаналізувати анатомо-фізіологічні особливості печінки, основні та функціональні методи дослідження печінки у різних видів тварин. Відпрацювання спеціальних методів дослідження органів травлення.

Тема 5. Дослідження системи крові.

Відпрацювання правила відбору зразків крові для лабораторного дослідження. Проведення дослідження гематологічного, морфологічного і біохімічного складу крові та діагностичне значення.

Тема 6. Дослідження сечової системи.

Відпрацювання плану і методів дослідження органів сечової системи. Розлади сечоутворення і сечовиділення. Оцінювання функціонального стану нирок. Дослідження сечі та її осаду.

Тема 7. Дослідження нервової системи.

Відпрацювання плану і методів дослідження нервової системи. Дослідження поведінки, черепа і хребта, органів чуття, поверхневої і глибокої чутливості та поведінки тварин. Дослідження рухової сфери, її розлади. Дослідження рефлексів і вегетативного відділу нервової системи.

Тема 8. Діагностика порушень обміну речовин.

Відпрацювання плану і методів дослідження обміну речовин у тварин, особливості перебігу, діагностики макро- та мікроелементозів і вітамінного обмінів.

Тематичний блок «Ветеринарна фармакологія»:

Тема 1. Загальна фармакологія.

Характеристика та систематизація різних груп лікарських препаратів, які знаходяться в лабораторії фармакології кафедри. Правила зберігання лікарських засобів, відпуск ліків за рецептами.

Тема 2. Технологія виготовлення лікарських форм.

Умови в лабораторії при виготовленні лікарських форм. Характеристика лікарських форм. Виписування рецептів на спеціальних бланках. Правильне оформлення рецептів.

Тема 3. Технологія виготовлення твердих лікарських форм.

Виготовлення порошків різного діаметру часточок. Виготовлення зборів із застосуванням висушених лікарських рослин та порошків. Правила виготовлення присипок.

Тема 4. Технологія виготовлення щільних і м'яких лікарських форм.

Виготовлення болюсів та пілюль. Основи для виготовлення мазей, технологія виготовлення паст. Виготовлення рідких мазей-лініментів.

Тема 5. Технологія виготовлення рідких лікарських форм.

Виготовлення розчинів, мікстур, настоїв, відварів, емульсій, настоянок. Правила виписування їх у рецептах.

Тематичний блок «Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія»:

Тема 1. Ознайомлення із технікою безпеки при роботі з тваринами і хірургічними інструментами. Відпрацювання методів фіксації різних видів тварин.

Фіксація великої рогатої худоби (фіксація у стоячому положенні; фіксація у лежачому положенні за способом Гесса, Мадсена, італійським і кавказьким способами; фіксація у станках і на операційних столах); фіксація коней (відпрацювання способів фіксації у стоячому положенні; фіксація у лежачому положенні російським методом і за способом Решетняка); фіксація свиней (відпрацювання методів фіксації свиней у стоячому положенні на операційних столах і спеціальних пристосуваннях у лежачому положенні; відпрацювання способів повалу дорослих свиней за Андрєєвим і Хааке); фіксація собак і кішок (відпрацювання способів фіксації на операційних столах).

Тема 2. Відпрацювання методів уведення лікарських речовин у різних видів тварин. Відпрацювання елементів десмургії.

Внутрішньошкірні ін'єкції; підшкірні ін'єкції; внутрішньом'язові ін'єкції; інтраортальні ін'єкції; внутрішньовенні інфузії. Відпрацювання способів накладання циркулярних, спіральних, повзучих, восьмиподібних бинтових пов'язок, а також пов'язок на роги, копита, хвіст. Відпрацювання способів накладання спеціальних пов'язок (косинкових, пращових, лігатурних, каркасних, клейових, іммобілізуючих).

Тема 3. Відпрацювання техніки кастрації самців і самок сільськогосподарських та дрібних тварин.

Кастрація кнурців (кастрація з обриванням сім'яного канатика – «на відрив»; кастрація із застосуванням лігатури – «на лігатуру»); кастрація бугайців (кривавим способом – закритим і відкритим; безкровним – перкутанним способом); кастрація свинок (оваріоектомія, оваріогістероектомія); кастрація кролів; кастрація кобелів і котів; кастрація сук і кішок.

Тема 4. Відпрацювання техніки герніотомії у тварин різних видів.

Операції з приводу пахвинно-мошонкових гриж у кнурців (фіксація, знеболювання, техніка оперативного втручання); операції з приводу пупкових гриж у кнурців, свинок, бугайців і теличок (фіксація, знеболювання, техніка оперативного втручання різними способами).

Тема 5. Відпрацювання елементів оперативних втручань на грудній і тазовій кінцівках.

Провідникова анестезія нервів грудної і тазової кінцівок (блокада нервів для знеболювання зап'ястка чи заплесни за Артмейєром; блокада нервів у ділянці п'ястка чи плесни за Шабровим; блокада за Регнері; блокада за Зиковим; циркулярний новокаїновий блок); пункція суглобів, бурс і сухожилкових піхв; ампутація пальця та екзартикуляція третьої фаланги у великої рогатої худоби.

Тема 6. Відпрацювання техніки виконання новокаїнових блокад.

Блокада субатлантичної рефлексогенної зони за А.М. Голіковим і С.Т. Шитовим); блокада вагосимпатичного шийного стовбура за В.Г. Куликом; блокада каудального шийного симпатичного ганглія за методом І.А. Федотова; блокада зірчастого ганглія за К.І. Шакаловим; блокада грудних нутряних нервів та симпатичних пограничних стовбурів за М.Ш. Шакуровим; інтраплевральна блокада за Р.З. Курбановим; надплевральна блокада черевних нервів і пограничних симпатичних стовбурів за В.В. Мосінім; паралюмбальна блокада (методи І.І. Магди і Б.О. Башкірова); провідникова анестезія нервів статевого члена за І.І. Воронінім, С.Г. Ісаєвим; блокада промежнинних

нервів за способом І.І. Магди; блокада тазового сплетіння за А.Д. Ноздрачовим; паранефральна блокада (методи І.Я. Тихоніна і М.М. Сенькіна); низька і висока сакральна анестезія; відпрацювання методу короткої новокаїнової блокади.

Тематичний блок «Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин»:

Тема 1. Біотехнологія відтворення, діагностика вагітності, лікування та профілактика патології вагітності у тварин.

Ознайомлення з технологією отримання, оцінки якості, розрідження та зберігання сперми. Опрацювання техніки осіменіння самок с.-г. тварин. Проведення діагностики вагітності клінічними методами. Діагностика, лікування самок з хворобами вагітності, застосування заходів профілактики патологій вагітності.

Тема 2. Акушерське дослідження тварин при пологах, діагностика патології родів та надання родопомочі.

Відпрацювання методів акушерського дослідження тварин при пологах, надання допомоги роділлі та новонародженому. Проведення діагностики патології родів, затримки посліду та надання родопомочі.

Тема 3. Діагностика, лікування та профілактика післяродових ускладнень та хвороб новонароджених.

Діагностика та лікування самок із ускладненнями, що виникають під час родів або одразу після них; післяродових септичних та несептичних захворювань. Опрацювання заходів профілактики патологій родів та післяродового періоду. Діагностика, лікування та профілактика хвороб новонароджених.

Тема 4. Діагностика, лікування та профілактика маститів у тварин.

Проведення діагностики субклінічних та клінічних маститів та інших патологій молочної залози, надання допомоги тваринам. Відпрацювання специфічних заходів профілактики хвороб молочної залози.

Тема 5. Діагностика, лікування та профілактика гінекологічної патології тварин.

Гінекологічна диспансеризація поголів'я корів та телиць. Відпрацювання методів діагностики та лікування тварин із патологіями яєчників, матки, яйцепроводів, піхви та статевими інфекціями. Заходи профілактики гінекологічних хвороб тварин.

Тематичний блок «Ветеринарна вірусологія»:

Тема 1. Організація роботи вірусологічної лабораторії.

Ознайомлення з обладнанням сучасної вірусологічної лабораторії. Засвоєння правил біобезпеки та безпеки життєдіяльності, правил роботи із вірусомісним матеріалом. Ознайомлення з методами стерилізації.

Тема 2. Відбір та доставка біологічного матеріалу для вірусологічних досліджень.

Засвоєння правил відбору біологічного матеріалу, його консервування, маркування і транспортування. Оформлення ветеринарних супровідних документів на біологічний матеріал (патологічний матеріал, проби сироваток крові тощо). Ознайомлення зі способами знешкодження вірусомісного матеріалу.

Тема 3. Використання лабораторних тварин у вірусологічних дослідженнях.

Ознайомлення з утриманням різних видів лабораторних тварин в умовах віварія. Засвоєння правил роботи з лабораторними тваринами, практичне засвоєння методів їх зараження.

Тема 4. Експрес-методи діагностики вірусних хвороб тварин.

Зажиттєві та посмертні методи лабораторної діагностики вірусних хвороб тварин. Ознайомлення з лабораторною діагностикою сказу. Набуття практичних навичок у

постановці реакції затримки гемаглютинації (РЗГА). Набуття практичних навичок у постановці реакції імунодифузій (РІД) та імуноферментного аналізу (ІФА) на прикладі діагностики лейкозу. Ознайомлення з проведенням полімеразно-ланцюгової реакції (ПЛР) на прикладі діагностики африканської чуми свиней.

Тема 5. Облік та інтерпретація результатів лабораторних досліджень.

Опанування навичок обліку та інтерпретації результатів вірусологічних, серологічних і молекулярних досліджень. Облік та інтерпретація результатів експрес-методів діагностики вірусних хвороб тварин. Облік та інтерпретація результатів реакції імунодифузій (РІД) та імуноферментного аналізу (ІФА) на прикладі діагностики лейкозу. Облік та інтерпретація результатів лабораторної діагностики сказу. Облік та інтерпретація результатів досліджень методом ПЛР на прикладі діагностики африканської чуми свиней.

2.4. Навчальна практика «Навчальна практика з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин заразної і незаразної етіології»

Тематичний блок «Внутрішні хвороби тварин»:

Тема 1. Аналіз умов утримання та годівлі тварин.

Ознайомлення з технікою безпеки під час роботи з різними видами тварин.

Відпрацювання методики визначення зоогігієнічних умов утримання великої рогатої худоби (органолептична оцінка грубих, соковитих та концентрованих кормів).

Відпрацювання методики відбору зразків кормової сировини для зоотехнічного і бактеріологічного дослідження.

Визначення показників мікроклімату у тваринницьких приміщеннях.

Тема 2. Клінічне обстеження тварин, аналіз клінічної документації.

Відпрацювання методів фіксації різних видів тварин. Проведення клінічного обстеження корів, телят, свиней основними клінічними методами: огляду, пальпації, перкусії, аускультатії і термометрії. Клінічна документація.

Тема 3. Терапевтична техніка, методи терапії.

Відпрацювання терапевтичної техніки введення лікарських препаратів різними шляхами. Прийом хворих тварин, надання їм лікувальної допомоги (хвороби органів дихання, травлення, серцево-судинної системи, обміну речовин). Профілактичні обробки тварин (телят, свиней). Застосування дієтотерапії, фармакотерапії, фізіотерапії та ін. різним видам тварин.

Тема 4. Спеціальні методи дослідження.

Відпрацювання спеціальних методів дослідження тварин: зондування стравоходу, рубця і сітки у великої рогатої худоби, зондування шлунку у коней. Проведення венепункції, катетеризації, цистоскопії, пункції книжки і печінки.

Тема 5. Лабораторні дослідження.

Відпрацювання методів відбору зразків біологічних субстратів: крові, сечі, фекалій та вмісту рубця. Відпрацювання методів лабораторного дослідження крові, сечі, фекалій та вмісту рубця.

Тематичний блок «Загальна та спеціальна хірургія»:

Тема 1. Хірургічна диспансеризація.

Ознайомлення студентів із технікою безпеки при роботі з тваринами і хірургічними інструментами. Проведення на базі господарства хірургічної диспансеризації наявного на молочно-товарній фермі поголів'я з метою встановлення розповсюдження та характеру хірургічної патології.

Тема 2. Хірургія ділянки голови, потилиці та шиї.

В області голови: лицева частина голови і біля вушна область (хірургічне лікування гайморитів, травм м'язової та кісткової тканини, оперативні та консервативні способи лікування актіномікозу, гнійних форм отиту та ін.); ротова порожнина (дослідження ротової порожнини, вирівнювання гострих зубів, лікування виразкового та інших стоматитів, операцію при одонтогенному остеомієліті та ін.).

Тема 3. Хірургія ділянки грудей, холки та спини.

В області потилиці та шиї: лікування бурситів потилиці, консервативні та оперативні способи лікування флебітів, відкритих і закритих травм та ін. В області грудей, холки та спини: засвоєння методів патогенетичної терапії в торакальній хірургії, лікування травм поверхневої та глибокої структури холки і спини, діагностика і лікування травм хребта, лікування саден та ін.

Тема 4. Абдомінальна хірургія.

В абдомінальній хірургії: лікування проникаючих і непроникаючих ран черевної стінки, оперативні та консервативні способи лікування перитонітів, герніотомія, допомога при травмах і випадінні прямої кишки, патогенетична терапія в абдомінальній хірургії.

Тема 5. Андрологія.

Діагностика і прийоми лікування в андрології: лікування ускладнень після кастрацій, оперативне видалення новоутворень на статевому члені, лікування поститів, фімозу, парафімозу та ін.

Тема 6. Хірургія кінцівок. Ортопедія.

При захворюванні кінцівок: лікування артритів, тендовагінітів, захворювань дистальної частини кінцівки, діагностика і лікування парезів і паралічів, діагностика травм кісток грудної і тазової кінцівок, лікування флегмонозних процесів в області стегна, передпліччя та ін.

Тематичний блок «Паразитологія та інвазійні хвороби тварин»:

Тема 1. Протозоози тварин.

Відпрацювання методів діагностики протозойних хвороб тварин

Тема 2. Гельмінтози тварин.

Відпрацювання прижиттєвих та посмертних методів діагностики гельмінтозів.

Тематичний блок «Епізоотологія та інфекційні хвороби»:

Тема 1. Роль лабораторної діагностики лейкозу, лептоспірозу та бруцельозу в процесі моніторингу епізоотичної ситуації.

Студенти разом із викладачем в умовах Регіональної державної лабораторії Держпродспоживслужби в Полтавській області на основі лабораторних досліджень аналізують епізоотичну ситуацію стосовно лейкозу, лептоспірозу та бруцельозу; вивчають методи діагностики, що застосовуються. -6 годин.

Тема 2. Особливості діагностичних досліджень та лікувальних заходів за хвороб молодняку (пастерельозу, колібактеріозу та сальмонельозу).

Студенти з викладачем вивчають особливості діагностичних досліджень та лікувальних заходів за окремих хвороб молодняку. Надають характеристику діагностичним та лікувальним заходам що застосовуються. -6 годин.

Тема 3. Проведення комплексу заходів профілактики та ліквідації інфекційної хвороби (на прикладі трихофітії чи іншого інфекційного захворювання).

Студенти разом з викладачем досліджують специфічні та неспецифічні заходи боротьби та профілактики інфекційних захворювань в умовах клініки чи господарства та

оцінюють його ефективність -4 год.

Тема 4. Лікування тварин, хворих на інфекційні хвороби.

Студенти вивчають та описують специфіку застосування біопрепаратів для лікування хворих тварин та схеми введення лікувальних засобів; ефективність лікування, дослідження динаміки одужання (або патолого-анатомічні зміни) якщо тварина загинула-2 год.

2.5. Виробнича практика

2.5.1. Виробнича практика I

Тема 1. Внутрішні хвороби тварин.

Клінічне дослідження тварин за внутрішньої патології, встановлення діагнозу, проведення лікування та аналіз отриманих результатів.

Тема 2. Акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин.

Дослідження акушерської та гінекологічної патології тварин, встановлення діагнозу, проведення лікування надання рододопомоги та узагальнення отриманих результатів.

Тема 3. Загальна та спеціальна хірургія.

Клінічне дослідження та лікування тварин за хірургічної патології, визначення факторів травматизму та аналіз отриманих результатів.

2.5.2. Виробнича практика II

Тема 1. Епізоотологія та інфекційні хвороби.

Проведення профілактичних заходів, складання календарного плану протиепізоотичних заходів, клінічне дослідження тварин, встановлення діагнозу, проведення лікування та аналіз отриманих результатів.

Тема 2. Паразитологія та інвазійні хвороби.

Клінічне дослідження тварин, проведення спеціальних лабораторних досліджень, встановлення діагнозу, проведення лікування та аналіз отриманих результатів.

Тема 3. Гігієна і добробут.

Оцінка санітарно-гігієнічних умов та способів утримання тварин, питної води, кормів та якості годівлі.

2.6. Переддипломна практика

Тема 1. Аналіз інформаційних джерел за темою кваліфікаційної роботи.

Вивчення інформаційних джерел щодо організаційного і матеріального забезпечення діяльності підприємства (місця виконання кваліфікаційної роботи), що є важливим для подальшого результативного дослідження детермінованої науково-практичної проблеми.

Тема 2. Характеристика місця проходження практики.

Збір фактичного матеріалу щодо об'єкту дослідження та аналіз досліджуваної проблеми. Вивчення проблеми здійснюється на основі:

- характеристики об'єкту досліджень;
- визначення матеріалу та методів досліджень

Тема 3. Попередні результати власних досліджень.

Обґрунтування напряму власних досліджень та попередній аналіз їх результатів.

3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИК

Практика студентів Полтавського державного аграрного університету (далі – Університету) проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програм практики студентів освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 211 Ветеринарна медицина.

Базами практики можуть бути суб'єкти господарювання, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, фізичні особи, які проводять незалежну професійну діяльність, органи державної влади і місцевого самоврядування, громадські формування, об'єкти структурних підрозділів Університету, а також бази за межами України за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі програм практики.

Навчальна практика проводиться у навчальних аудиторіях, лабораторіях та інших об'єктах структурних підрозділів Університету. Вони повинні мати відповідне матеріально-технічне, організаційне і навчально-методичне забезпечення.

Навчальна практика також може проводитися в підприємствах (організаціях, установах тощо), що оснащені за останніми тенденціями розвитку відповідної сфери професійної діяльності, забезпечують виконання програм практики. Вона проводиться науково-педагогічним, працівником Університету для групи студентів. З цими підприємствами (установами, організаціями тощо) укладаються договори.

Виробнича та переддипломна практики проводяться на базах практики. Підприємства (установи, організації тощо), що залучаються для проведення виробничої, переддипломної практики студентів, повинні відповідати наступним вимогам:

- наявність структурних підрозділів, напрям діяльності яких відповідає спеціальностям, за якими здійснюється підготовка студентів в Університеті;
- здатність забезпечити виконання програми практики;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою студентів;
- забезпечення належних умов для проходження практики на виробництві з дотриманням правил і норм безпеки праці, виробничої санітарії відповідно до законодавства;

- надання студентам на час проходження практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмам практики (за згодою керівника підприємства (установи, організації тощо) та за наявності відповідних вакансій);

- надання студентам права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (установи, організації тощо);

- можливість наступного працевлаштування випускників Університету (на загальних підставах, за наявності вакансій).

З урахуванням особливостей підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою кафедри можуть встановлювати додаткові вимоги до баз практики, що відображаються у відповідній робочій програмі практики.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики студентів освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 211 Ветеринарна медицина, є:

- розробка наскрізної і робочих програм практик;
- визначення баз практики;
- укладання договорів про проведення практики студентів між Університетом та підприємствами (установами, організаціями тощо);
- розподіл студентів за базами практики;
- підготовка для баз практики інформації про обсяги, зміст, період проведення практики студентів, потреби в обладнанні та матеріалах тощо;
- призначення керівників практики;
- складання індивідуальних завдань на практику;
- проведення настановчих зборів студентам;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;
- інші заходи.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора Університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює керівник виробничої практики навчального відділу, на факультеті – декан, на кафедрах – завідувачі кафедр.

Заходи, пов'язані з організацією практики студентів, визначаються наказом ректора Університету про проведення практики студентів.

Навчальна практика проводиться для академічної групи. Навчальна практика здійснюється тривалим окремим періодом у межах навчального року. Керівник навчальної практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики студентів;
- проводить студентам інструктаж з безпеки життєдіяльності;
- забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою;
- розробляє та видає індивідуальні завдання студентам (за наявності);
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- перевіряє щоденники навчальної практики та оцінює результати її проходження студентами;
- подає звіт керівника навчальної практики на кафедру та керівнику виробничої практики навчального відділу;
- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Студенти, які проходять навчальну практику, зобов'язані:

- ознайомитися з програмою практики;
- отримати документи для проходження практики;
- пройти інструктаж з безпеки життєдіяльності та дотримуватися правил безпеки життєдіяльності;
- виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- оформити звітну документацію з практики та подати її керівнику практики від кафедри.

Виробнича, переддипломна практика студентів проводиться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання студентами всіх видів робіт згідно програми практики.

На початку практики керівник підприємства (установи, організації тощо) призначає керівника від бази практики, а також забезпечує проведення студентам-практикантам інструктажів з охорони праці, ознайомлення з правилами внутрішнього трудового

розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі. Кількість студентів-практикантів, яка закріплюється за ним, не перевищує десяти осіб.

На студентів-практикантів, які проходять практику на підприємстві (установі, організації тощо), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації тощо). За наявності вакантних місць та за відповідності змісту роботи програмі практики, вони можуть бути зараховані на штатну посаду.

Керівник виробничої (переддипломної) практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики студентів;
- забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою;
- розробляє та видає індивідуальні завдання студентам;
- контролює своєчасне прибуття студентів до баз практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- проводить консультації щодо опрацювання та узагальнення зібраного матеріалу;
- перевіряє щоденники, звіти з практики та оцінює результати її проходження студентами;
- подає на кафедру звіт керівника виробничої (переддипломної) практики;
- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Керівник практики від бази практики:

- здійснює безпосереднє керівництво практикою студентів-практикантів згідно з програмою практики;
- знайомить студентів-практикантів із правилами внутрішнього розпорядку та контролює їх дотримання;
- повідомляє керівнику практики від кафедри про порушення студентом-практикантом трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку;
- контролює ведення щоденника, підготовку звіту студентом-практикантом;
- після закінчення практики складає відгук-характеристику на кожного студента-практиканта, де дає оцінку проходження практики.

Студенти, які проходять виробничу (переддипломну) практику, зобов'язані:

- з'явитися на настановчі збори з питань проходження практики та звітування за її результатами;
- пройти цільовий інструктаж з охорони праці;
- отримати документи для проходження практики;
- ознайомитися з програмою практики;
- отримати індивідуальні завдання у керівника практики від кафедри;
- своєчасно прибути на базу практики;
- дотримуватися правил охорони праці на підприємстві (в установі, організації тощо);
- виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- підготувати звітну документацію з практики;
- своєчасно подати звіт з практики та захисти його перед комісією.

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК І ОЦІНЮВАННЯ ЇХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Після закінчення періоду практики студенти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання. Форми звітності визначаються наскрізною та робочою програмами практики. До звітної документації відносяться щоденник практики, звіт з практики та інші.

За результатами проходження **навчальної практики** студентом подається керівнику практики від кафедри для перевірки та оцінювання щоденник навчальної практики. У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

Критерії оцінювання та схема нарахування балів з навчальної практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри і вказуються у робочій програмі практики.

За підсумками навчальної практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік виставляється в останній день практики. Оцінювання її результатів здійснюється керівником практики від кафедри на підставі:

- повноти та якості виконання студентом програми практики та індивідуального завдання (за наявності);
- оформлення і змістовності наповнення щоденника практики та інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики.

Нарахування балів за підсумками проходження навчальних практик, що містять у своєму складі тематичні блоки, здійснюється у відповідності до схем нарахування балів, побудованих з урахуванням тривалості вивчення тематичного блоку.

Нарахування балів за підсумками проходження навчальної практики «Навчально-ознайомча практика» відбувається згідно розподілу (табл. 6).

Таблиця 6

**Схема нарахування балів з навчальної практики «Навчально-ознайомча практика»
здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина
другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності
211 Ветеринарна медицина**

Назва навчальної практики	Тематичні блоки навчальної практики	Кількість балів
Навчально-ознайомча практика	Лікарські рослини	20
	Анатомія свійських тварин	40
	Основи ультразвукової діагностики	20
	Ветеринарно-санітарна практика	20
Всього		100

Нарахування балів за підсумками проходження навчальної практики «Навчальна практика з первинних професійних умінь та навичок» відбувається згідно розподілу (табл. 7).

Таблиця 7

Схема нарахування балів з навчальної практики «Навчальна практика з первинних професійних умінь та навичок» здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 211 Ветеринарна медицина

Назва навчальної практики	Тематичні блоки навчальної практики	Кількість балів
Навчальна практика з первинних професійних умінь та навичок	Ветеринарна мікробіологія	60
	Гігієна і добробут тварин	40
Всього		100

Нарахування балів за підсумками проходження навчальної практики «Комплексна навчально-клінічна практика» відбувається згідно розподілу (табл. 8).

Таблиця 8

Схема нарахування балів з навчальної практики «Комплексна навчально-клінічна практика» здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 211 Ветеринарна медицина

Назва навчальної практики	Тематичні блоки навчальної практики	Кількість балів
Комплексна навчально-клінічна практика	Клінічна діагностика хвороб тварин	20
	Ветеринарна фармакологія	20
	Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія	20
	Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин	20
	Ветеринарна вірусологія	20
Всього		100

Нарахування балів за підсумками проходження навчальної практики «Навчальна практика з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин незаразної етіології» відбувається згідно розподілу (табл. 9).

Таблиця 9

**Схема нарахування балів з навчальної практики «Навчальна практика з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин заразної і незаразної етіології» здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності
211 Ветеринарна медицина**

Назва навчальної практики	Тематичні блоки навчальної практики	Кількість балів
Навчальна практика з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин заразної і незаразної етіології	Внутрішні хвороби тварин	33
	Загальна та спеціальна хірургія	33
	Паразитологія та інвазійні хвороби тварин	14
	Епізоотологія та інфекційні хвороби	20
Всього		100

За результатами проходження **виробничої (переддипломної) практики** студентом подається звіт з практики разом зі щоденником на кафедру для реєстрації та керівнику практики від кафедри – для перевірки та оцінювання.

У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

Вимоги до структури та обсягу звіту з практики наводяться у робочій програмі практики.

Звіт з виробничої (переддипломної) практики захищається студентом перед комісією, яка призначена наказом ректора Університету.

Критерії оцінювання та схема нарахування балів з виробничої (переддипломної) практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедр і вказуються у робочій програмі практики.

За підсумками виробничої (переддипломної) практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік з практики виставляється впродовж перших двох теоретичних тижнів після її закінчення головою комісії із захисту звітів з практики.

Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики.

Керівником практики від кафедри нарахування балів здійснюється на підставі:

– оцінки результатів проходження практики студентом, наданої у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики;

– оцінки якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики;

– оцінки виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики.

Комісія із захисту звітів з практики нараховує бали за підсумками презентації студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедр, конференціях, круглих столах та інших заходах, а загальні підсумки – на вчених радах факультету та Університету.